הִלְכוֹת פֶּסַח סִימָן תסא

(טז) קֹדֶם (ז) לָכֵן (דברי עצמו) וּלְהַחֲזִירָהּ, כִּי תּוּכַל לָבוֹא לִידֵי חִמּוּץ (מהרי״ל (מנהגיס)): ד (יז) * [1]יוֹצֵא אָדָם בְּמַצָּה (ח) [ח] (יח) שְׁרוּיָה

[1] בְּרַיְיתָא שָׁם מ״א (ע״א) וּכְרַבִּי יוֹסֵי.

בֵּאֵר הֵיטֵב

וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן רנ״ד סָעִיף ה׳ בַּהַגָּ״הּ. וְאִם תּוֹחֲבִין הָאֶצְבַּע תּוֹךְ הַמַּצָּה וְאֵינוֹ נִדְבָּק בָּהּ עִסָּה, תּוּ לֹא מַחְמְרִינַן, דִּכְהַאי גַּוְנָא וַדַּאי לֵיכָּא לְסַפּוּקֵי בְּחוּטִין נִמְשָׁכִין מִמֶּנָּה. חֹק יַעֲקֹב (סק״י): (ז) לָכֵן. וְאִם לְקָחָהּ קֹדֶם לָכֵן, כָּתַב הַטַּ״ז (סק״א) דְּיֵשׁ לֶאֱסֹר אַף בְּדִיעֲבַד שֶׁנִּתְחַמְּצָה בְּהֵהִיא שַׁעְתָּא דְּהָיְתָה חוּץ לַתַּנּוּר, וְהַמַּרְדָּה גַּם כֵּן נִתְחַמְּצָה, עַיֵּן שָׁם. וּבִתְשׁוּבַת נַחֲלַת שִׁבְעָה סִימָן י״א מַתִּיר אִם הֶחֱזִירָהּ תֵּכֶף לַתַּנּוּר. וְהַחֹק יַעֲקֹב (ס״ק יא) חוֹלֵק עָלָיו וְהִסְכִּים עִם הַטַּ״ז, אָכֵן אִם יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק אִי חוּטִין נִמְשָׁכִין מִמֶּנָּה כְּגוֹן שֶׁנִּתְקָרְמוּ פָּנֶיהָ קְצָת, אָז אֶפְשָׁר לְצַדֵּד לְהַתִּיר אִם הֶחֱזִירָהּ מִיָּד. (וְסִיֵּם פְּרִי חָדָשׁ כְּשֶׁנֶּאֱפָה קְצָת שֶׁהִגִּיעַ לְמַאֲכַל בֶּן דְּרוֹסַאי) וְשֶׁלֹּא לְהַחֲזִיק אִסּוּר שֶׁהָיוּ חוּטִין נִמְשָׁכִין מִמֶּנָּה קֹדֶם שֶׁהֶחֱזִירָהּ, עַיֵּן שָׁם: ד (ח) שְׁרוּיָה. בְּמַיִם. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) וְדַוְקָא דִּיעֲבַד אוֹ לְזָקֵן אוֹ חוֹלֶה אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ לֶאֱכֹל הַשָּׁרוּי בְּמַיִם, שָׁרִינַן לֵיהּ אַף שָׁרוּי בְּיַיִן וּשְׁאָר מַשְׁקִים. וּבִשְׁאָר כָּל אָדָם, אַף דִּיעֲבַד אֵינוֹ יוֹצֵא בְּשָׁרוּי

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לִכְלַל לֶחֶם (כג) וְהוּא כְּשֶׁאָנוּ רוֹאִין שֶׁנִּקְרְמוּ פָּנֶיהָ, (כג) וְהוּא חַד שִׁעוּרָא, וְעַל כֵּן אִם נִצְטַנְּנָה הַמַּצָּה וּפְרָסָהּ וְרָאָה בָּהּ רִיעוּתָא מִבִּפְנִים שֶׁנִּכַּר שֶׁלֹּא נֶאֱפָה יָפֶה וְאֵינוֹ יָכוֹל שׁוּב לְהַכִּירָהּ בַּסִּימָן הַנַּ״ל, יַבִּיט בִּפְנֵי הַמַּצָּה וְאִם יִרְאֶה שֶׁנִּקְרְמוּ פָּנֶיהָ קְרִימָה מְעַלְיָא שֶׁאֵין בּוֹ סָפֵק, יֵשׁ לְהַתִּירָהּ. (כד) אֲבָל אִם גַּם בְּהַקְּרִימָה גּוּפָא יֵשׁ בּוֹ סָפֵק, הוּא סָפֵק דְּאוֹרַיְתָא לְכַמָּה פּוֹסְקִים וְאָסוּר אֲפִלּוּ בְּהֶפְסֵד מְרֻבֶּה וּמְנִיעַת שִׂמְחַת יוֹם טוֹב: (טז) קֹדֶם לָכֵן וּלְהַחֲזִירָהּ. רְצוֹנוֹ לוֹמַר לֹא מִבַּעְיָא לִטְלָהּ שֶׁלֹּא לְהַחֲזִירָהּ, בְּוַדַּאי אָסוּר דְּכֵיוָן שֶׁחוּטִין נִמְשָׁכִין מִמֶּנָּה (כה) הֲרֵי הִיא עֲדַיִן בִּכְלַל בָּצֵק וְתִתְחַמֵּץ בְּוַדַּאי עַל כָּל פָּנִים בְּשִׁעוּר שְׁהִיַּת מִיל, אֶלָּא אֲפִלּוּ לְקָחָהּ עַל מְנָת לְהַחֲזִירָהּ תֵּכֶף גַּם כֵּן יֵשׁ לִזָּהֵר, כִּי תּוּכַל לָבוֹא לִידֵי חָמֵץ אֲפִלּוּ בִּשְׁהִיָּה מוּעֶטֶת כֵּיוָן שֶׁנִּתְחַמְּמָה מֵחֹם הַתַּנּוּר וּכְעֵין שֶׁנִּתְבָּאֵר לְעֵיל בְּתנ״ט בְּסָעִיף א׳ וְסָעִיף ב׳. א]וּמִכָּל מָקוֹם אִם עָבַר וְהוֹצִיאָהּ וְהֶחֱזִירָהּ מִיָּד (כו) אֵין לֶאֱסֹר: ד (יז) יוֹצֵא אָדָם וְכוּ׳. הַיְנוּ (כז) דִּיעֲבַד. וּלְזָקֵן וּלְחוֹלֶה שֶׁקָּשֶׁה לוֹ לֶאֱכֹל מַצָּה יְבֵשָׁה, מֻתָּר אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה לִשְׁרוֹת הַמַּצָּה בְּמַיִם, (כח) אַךְ צָרִיךְ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא יִהְיֶה שָׁרוּי מֵעֵת לְעֵת דְּכָבוּשׁ כִּמְבֻשָּׁל: (יח) שְׁרוּיָה. בְּמַיִם. וְאִם מֻתָּר לִשְׁרוֹתָהּ בִּשְׁאָר מַשְׁקִין וּמֵי פֵּרוֹת אוֹ בְּמָרָק, יֵשׁ דֵּעוֹת בֵּין הַפּוֹסְקִים, (כט) יֵשׁ אוֹמְרִים דְּאָסוּר לְפִי שֶׁהֵן מְפִיגִין אֶת טַעַם הַמַּצָּה שֶׁנּוֹתְנִין בָּהּ טַעַם שֶׁלָּהֶן, (ל) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דַּוְקָא עַל יְדֵי בִּשּׁוּל מֵפִיג טַעַם מַצָּה וְלֹא עַל יְדֵי שְׁרִיָּה, (לא) וְעַל כֵּן זָקֵן אוֹ חוֹלֶה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לֶאֱכֹל מַצָּה הַשְּׁרוּיָה בְּמַיִם מֻתָּר לוֹ לִשְׁרוֹתָהּ בְּיַיִן אוֹ בִּשְׁאָר מַשְׁקִין, אֲבָל שְׁאָר כָּל אָדָם שֶׁאָכַל מַצָּה הַשְּׁרוּיָה בִּשְׁאָר מַשְׁקִין חוּץ מִמַּיִם, לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ וְצָרִיךְ לַחֲזֹר וְלֶאֱכֹל מַצָּה אַחֶרֶת בֵּין הַכַּזַּיִת שֶׁל בִּרְכַּת מַצָּה בֵּין הַכַּזַּיִת שֶׁל אֲפִיקוֹמָן. וְכָל זֶה דַּוְקָא כְּשֶׁשּׁוֹרֶה אֶת (לב) הַמַּצָּה בָּהֶן אֲבָל לְהַטְבִּיל אוֹתָהּ בָּהֶן

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

זְמַן מָה, וְאִי אֶפְשָׁר לִבְדֹּק שׁוּב אִם חוּטִין נִמְשָׁכִין כִּי בְּדִיקָה זוֹ לֹא שָׁיְיכָה אַחַר שֶׁכְּבָר שֶׁהֲתָה זְמַן מָה אַחַר שֶׁמּוֹצִיאָהּ מִן הַתַּנּוּר וְנִצְטַנְּנָה, וְרוֹאֶה בָּהּ עַל כָּל פָּנִים רִיעוּתָא מִבִּפְנִים שֶׁמּוֹרָה שֶׁלֹּא נֶאֱפֵית יָפֶה מִבִּפְנִים, אָז יַבִּיט בִּפְנֵי הַמַּצָּה וְאִם יִרְאֶה שֶׁוַּדַּאי קָרְמוּ פָּנֶיהָ וְאֵין שׁוּם סָפֵק בְּהַקְּרִימָה יֵשׁ לְהַתִּיר, אֲבָל אִם גַּם בְּהַקְּרִימָה שֶׁל הַמַּצָּה יֵשׁ לוֹ סָפֵק אִם זֶה מִיחֲשַׁב קְרִימָה אוֹ לֹא, הוּא סְפֵק כָּרַת וְאָסוּר אֲפִלּוּ בְּהֶפְסֵד מְרֻבֶּה וְשִׂמְחַת יוֹם טוֹב. וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁבַּמַּצּוֹת הָעָבוֹת כַּאֲשֶׁר נִצְטַנְּנָה שֶׁשּׁוּב אִי אֶפְשָׁר לְהַבְחִין אִם הַחוּטִין נִמְשָׁכִים וְאָנוּ רוֹאִין בָּהּ רִיעוּתָא מִבִּפְנִים, צָרִיךְ שֶׁיִּקְרְמוּ פָּנֶיהָ מִשְּׁנֵי צְדָדִין צַד הָעֶלְיוֹן וְצַד הַתַּחְתּוֹן, אֲבָל אִם קָרְמוּ פְּנֵי הַמַּצָּה מִשְּׁנֵי צְדָדִים קְרִימָה מְעַלְיָא שֶׁאֵין בּוֹ סָפֵק, יֵשׁ לְהַתִּיר בְּלִי חֲשָׁשׁ וְגִמְגּוּם כְּלָל. וּבְאוֹתָן מַצּוֹת שֶׁהַשְּׁאֵלָה עֲלֵיהֶם שֶׁכְּבָר הָיָה יוֹם שְׁלִישִׁי לַאֲפִיָּתָן, שׁוּב לֹא אֶפְשָׁר לִבְדֹּק בִּמְשִׁיכַת חוּטִין וְאִם רָאָה אֵיזֶה סָפֵק וְגִמְגּוּם בִּקְרִימָתָן, יָפֶה הוֹרָה הַמּוֹרֶה לְאִסּוּר. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: ד [ח] שְׁרוּיָה בְּמַיִם. עַיֵּן בֵּאֵר הֵיטֵב. וְכָתַב בִּרְכֵּי יוֹסֵף (סק״א) דְּהַסְכָּמַת אַחֲרוֹנִים דַּוְקָא בְּמַיִם קָרִים וְלֹא בְּחַמִּין וְלֹא נִמּוֹחָה. מִיהוּ נִרְאֶה שֶׁזָּקֵן מֻפְלָג אוֹ חוֹלֶה יָכוֹל לְפָרֵר כַּזַּיִת הַמּוֹצִיא וְכַזַּיִת מַצָּה דַּק

בֵּאוּר הֲלָכָה

דְּהַטּוּר עִקַּר דִּינָא אָתֵי לְאַשְׁמְעִינַן דְּלֹא מִיקְּרֵי לֶחֶם, וְהַיְינוּ אֲפִלּוּ בְּשֶׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל מִיָּד דִּבְוַדַּאי לֹא נִתְחַמְּצָה עֲדַיִן, דַּאֲפִלּוּ לְמַה דְּמַחְמְרִינַן לְעֵיל בְּסִימָן תנ״ט (ס״ב) בְּהָיְתָה הָעִסָּה חַמָּה וַאֲפִלּוּ בְּפָחוֹת מִשִּׁעוּר מִיל, אַף עַל פִּי כֵן פָּשׁוּט דְּשִׁעוּר כָּל שֶׁהוּא בָּעִינַן עַל כָּל פָּנִים, וּבְרֶגַע אַחַת לֹא תַּחְמִיץ, וּכְבָר כָּתַבְנוּ שָׁם (ס״ק יח) בָּזֶה בְּשֵׁם מַאֲמַר מָרְדְּכַי (שם סק״ד) כְּעֵין זֶה. אֲבָל בְּשָׁהָה שִׁעוּר מִיל וְאֶפְשָׁר אַף בְּפָחוֹת מִזֶּה מוֹדֶה הַטּוּר. וּבְהַגָּ״הּ שֶׁהִזְהִיר לִקַּח וְכוּ׳ וּלְהַחֲזִירָהּ דְּמַשְׁמַע אֲפִלּוּ רוֹצֶה לְהַחֲזִירָהּ מִיָּד, הַיְינוּ רַק לְכַתְּחִלָּה וּמִשּׁוּם שֶׁמָּא יִשְׁהֶה וְיָבוֹא לִידֵי חִמּוּץ]. וְכֵיוָן דְּכֵן **נִרְאֶה דַּאֲפִלּוּ בְּסָפֵק אִם חוּטִין נִמְשָׁכִין, אֵין לְהָקֵל בְּדִיעֲבַד אֲפִלּוּ בְּהֶפְסֵד מְרֻבֶּה** דְּהוּא סְפֵק דְּאוֹרַיְיתָא וְכֵן פָּסַק בִּשְׁאֵרִית יוֹסֵף (סי׳ מח) וְחֹק יַעֲקֹב (סק״י) וּבְנוֹדָע בִּיהוּדָה סִימָן פ׳:

ד * יוֹצֵא אָדָם וְכוּ׳. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק יז) **דְּהוּא לְזָקֵן וְחוֹלֶה. וְיֵשׁ עוֹד**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כג) פּוֹסְקִים: (כג) וְהִנֵּה בְּחֹק יַעֲקֹב (סק״י) מַשְׁמַע דְּאִם יֵשׁ לְסַפֵּק אִם חוּטִין נִמְשָׁכִין, אָסוּר אֲפִלּוּ רוֹאִין שֶׁנִּתְקָרְמוּ פָּנֶיהָ מִכָּל צַד, וְהֵבִיא סִמּוּכִין לָזֶה מִמָּרְדְּכַי פֶּרֶק אֵלּוּ עוֹבְרִין (סי׳ תכ) וְכֵן מִפֵּרוּשׁ רַשִׁ״י בְּפֶרֶק כָּל שָׁעָה (לז. ד״ה וכן). לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי אֵינוֹ רְאָיָה כְּלָל דְּשָׁם לֹא נִזְכַּר ׳מִכָּל צַד׳, וְהַכַּוָּנָה דְּאִם אָנוּ רוֹאִין שֶׁחוּטִין נִמְשָׁכִין מִסְּתָמָא עֲדַיִן לֹא נִקְרַם כַּהֹגֶן, אֲבָל אִם הוּא סָפֵק לָנוּ אִם הַחוּטִין נִמְשָׁכִין אוֹ לָאו בְּוַדַּאי הַקְּרִימַת פָּנִים מִכָּל צַד מוֹרֶה לָנוּ שֶׁאֵין הַחוּטִין נִמְשָׁכִין, דְּאִם לֹא כֵּן לָמָּה שָׁנָה הַמִּשְׁנָה לְעִנְיַן לַחְמֵי תּוֹדָה בִּמְנָחוֹת דַּף ע״ח (ע״ב) כְּלָל הַסִּימָן דִּקְרִימַת פָּנִים, הָיָה לָהּ לִשְׁנוֹת הַסִּימָן דְּאֵין חוּטִין נִמְשָׁכִין, אֶלָּא וַדַּאי הֵיכָא שֶׁאָנוּ רוֹאִין שֶׁנִּקְרַם פָּנֶיהָ כַּדִּין (עַיֵּן שַׁבָּת דַּף כ׳ (ע״א)), תּוּ אֵין אָנוּ צְרִיכִין לִפְרֹס הַלֶּחֶם וְלִרְאוֹת אִם בִּפְנִים הַחוּטִין נִמְשָׁכִין דְּמִסְּתָמָא אֵין הַחוּטִין נִמְשָׁכִין. וּמָצָאתִי שֶׁכֵּן פָּסַק בְּנוֹדָע בִּיהוּדָה מַהֲדוּרָא תִּנְיָנָא סִימָן פ׳ כִּדְבָרֵינוּ (וּמוּבָא בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״ו)). **וְגָדַר שֶׁל קְרִימַת פָּנִים עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן רנ״ד סָעִיף ה׳ וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה שָׁם** (ס״ק כו): (כד) עַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״ו) בְּשֵׁם הַנּוֹדָע בִּיהוּדָה וְכֵן בֵּרַרְנוּ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ויש) עַיֵּן שָׁם, וְאַף דִּבְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ח) מְצַדֵּד דִּבְסָפֵק יֵשׁ לְהַתִּיר, אִלּוּ רָאָה כָּל הָנֵי רִאשׁוֹנִים שֶׁהֵבֵאנוּ לֹא הָיָה חוֹלֵק עַל הַשְּׁאֵרִית יוֹסֵף (סי׳ מח) וְחֹק יַעֲקֹב (סק״י) שֶׁמַּחְמִירִין בָּזֶה: (כה) עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ויש) שֶׁבֵּרַרְנוּ דָּבָר זֶה מִכַּמָּה רִאשׁוֹנִים: (כו) שְׁאֵרִית יוֹסֵף (סי׳ מח) וְנַחֲלַת שִׁבְעָה (סי׳ יא) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ט) דְּלֹא כְּחֹק יַעֲקֹב (ס״ק יא) וְטַ״ז (סק״א) וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ויש), **וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה דִּלְעִנְיַן לָצֵאת בָּהּ יְדֵי חוֹבַת מַצָּה אֵין כְּדַאי: ד (כז) פּוֹסְקִים: (כח)** חֹק יַעֲקֹב (ס״ק יג). **וּבִפְרִי מְגָדִים** (א״א סק״ח) **מְפַקְפֵּק בָּזֶה דְּכָבוּשׁ מַפְלִיט וּמַבְלִיעַ, לֹא מְבַשֵּׁל: (כט)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) מִמַּשְׁמָעוּת לְשׁוֹן הָרִי״ף (יא:) וְהָרֹא״שׁ (פ״ב סי׳ יז) שֶׁכָּתְבוּ דְּתָרוּ לֵיהּ בְּמַיָּא וּמַשְׁמַע אֲבָל לֹא בִּשְׁאָר מַשְׁקִין. וְאֵינוֹ רְאָיָה גְּמוּרָה דְּאֶפְשָׁר דְּנָקְטוּ בְּמַיָּא לְאַשְׁמוּעִינַן דִּבְבִשּׁוּל אֲפִלּוּ בְּמַיָּא לְבַד אָסוּר [בֵּית מֵאִיר], וְעַיֵּן שָׁם שֶׁהֶאֱרִיךְ וְנִשְׁאַר בְּעִקַּר הַדִּין בְּצָרִיךְ עִיּוּן. מִיהוּ מָצָאתִי בְּרַבֵּנוּ מָנוֹחַ (פ״ו ה״ו) שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם הָרַאֲבַ״ד לְהַחְמִיר בָּזֶה. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי קָשֶׁה מַאי שְׁנָא מֵהָא דְּאָמְרִינַן (לו.) לָשִׁין עִסָּה בְּיַיִן וְשָׁמָן וּדְבַשׁ, דִּבְוַדַּאי גַּם שָׁם אִיתָא טַעַם יַיִן וּדְבַשׁ יוֹתֵר מֵעַל יְדֵי שְׁרִיָּה בְּיַיִן וַאֲפִלּוּ הָכִי מֻתָּר, וְגַם הָיָה יוֹצֵא בָּהֶן יְדֵי חוֹבָה וְרַק מִשּׁוּם דְּלֹא הָוֵי לֶחֶם עֹנִי, אֶלָּא וַדַּאי דַּוְקָא עַל יְדֵי בִּשּׁוּל אָמְרִינַן שֶׁאָבַד טַעַם הַפַּת דְּפַת הָאָפוּי יֵשׁ לוֹ טַעַם אַחֵר אֲבָל בְּמַה שֶׁמַּרְגִּישׁ בָּזֶה טַעַם יַיִן לֹא אִכְפַּת לָן, וּמַה דְּאָמְרִינַן שָׁם בִּגְמָרָא (מא.) שְׁאָר מַשְׁקִין שֶׁמְּפִיגִין טַעְמָן, רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּבָזֶה לֹא גָּרַע עַל כָּל פָּנִים מִסְּתָם בִּשּׁוּל שֶׁהוּא בְּמַיִם (אֲבָל לֹא שֶׁהוּא קַל וָחֹמֶר גָּמוּר, דְּאִם כֵּן אֵין מַזְהִירִין מִן הַדִּין כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ בְּתוֹסָפוֹת (ד״ה איכא)). אֲבָל שֶׁנֹּאמַר דְּיֹאבַד מִמֶּנָּה שֵׁם מַצָּה מִפְּנֵי שֶׁמַּרְגִּישׁ בָּהּ גַּם טַעַם יַיִן שֶׁבְּתוֹכָהּ, לֹא גָּרַע מֵעִסָּה שֶׁנִּלּוֹשָׁה בִּדְבַשׁ. וְיֵשׁ לוֹמַר דִּסְבָרַת הָרַאֲבַ״ד דּוּמְיָא דְּמַאי דְּאָמְרִינַן בְּדַף קט״ו (ע״א) לֹא לִכְרוּךְ אִינִישׁ מַצָּה וּמָרוֹר בַּהֲדֵי הֲדָדֵי דִּילְמָא אָתֵי מָרוֹר וּמְבַטֵּל טַעַם דְּמַצָּה, וְהָכָא נַמִי דִּילְמָא הַיַּיִן מְבַטֵּל טַעַם דְּמַצָּה. וְאֵינוֹ דּוֹמֶה לְעִסָּה שֶׁנִּלּוֹשָׁה בִּדְבַשׁ, דְּהָתָם נִלּוֹשָׁה קֹדֶם שֶׁנַּעֲשָׂה פַּת וְנֶאֱפָה הַכֹּל בְּיַחַד וְנִקְרָא פַּת מְתֻבֶּלֶת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא שֶׁאַחַר שֶׁנִּגְמַר הַפַּת בַּאֲפִיָּתָהּ עֵרֵב בָּהּ טַעַם אַחֵר, וְעַיֵּן: (ל) הוּא דַּעַת הָרוֹקֵחַ (סי׳ רפג) הַמּוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ובמצה) וְכֵן הֵבִיא גַּם כֵּן רַבֵּנוּ מָנוֹחַ (שם) בְּשֵׁם רַשִׁ״י (מא. ד״ה יוצאין) וְכֵן מְצַדֵּד בְּחִדּוּשֵׁי מַהֲרַ״ם חֲלַאוָוה (שם ד״ה יוצאין) לְהָקֵל בָּזֶה. (אָכֵן דְּבָרָיו שָׁם מְגֻמְגָּמִין קְצָת שֶׁהִפְלִיא עַל הָאַלְפָסִי, וּבֶאֱמֶת הוּא מַסְקָנַת הַגְּמָרָא בִּבְרָכוֹת דַּף ל״ח עַמּוּד ב׳): (לא) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (לב) וְהִנֵּה מִמָּגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ז׳ מַשְׁמַע דְּאַף לְהַטְבִּיל אֵינוֹ נָכוֹן, וְדָחָה הָרְאָיָה מִפֶּסַח מִשּׁוּם דְּפֶסַח נְפִישׁ טַעֲמֵיהּ טְפֵי. וְלֹא נְהִירָא כְּלָל לְהַחְמִיר בְּמַצָּה טְפֵי מִפֶּסַח, שֶׁשָּׁם יֵשׁ לָאו מְפֹרָשׁ עַל בִּשּׁוּל וַאֲפִלּוּ הָכִי הִתִּירוּ לָסוּךְ וּלְהַטְבִּיל וְכָל שֶׁכֵּן בָּזֶה, וְדַיֵּנוּ שֶׁנַּחְמִיר בִּשְׁרִיָּה, וְרַבֵּנוּ מָנוֹחַ (שם) כָּתַב גַּם כֵּן דְּלֹא חֲמִיר מַצָּה מִפֶּסַח. וּבֶאֱמֶת הַגְּמָרָא שָׁם דַּף קי״ט (ע״ב) לֹא נִשְׁתַּמֵּשׁ בִּסְבָרָא זוֹ רַק לְעִנְיַן שֶׁלֹּא נִשְׁכָּח הַטַּעַם מִפִּיו אַף אִם אוֹכֵל אַחַר כָּךְ אֵיזֶה דָּבָר, אֲבָל לֹא לְעִנְיַן שֶׁמִּשּׁוּם זֶה מֻתָּר לְהַטְבִּיל, מִשּׁוּם דְּעַל יְדֵי טְבִילָה בְּעָלְמָא אֵינוֹ מֵפִיג טַעַם בְּשַׂר הַפֶּסַח, וְתֵדַע דַּהֲרֵי לְדַעַת הַמַּחְמִירִין בְּמַצָּה שְׁרוּיָה בְּמַשְׁקִין, בְּוַדַּאי מַחְמִירִין גַּם בְּפֶסַח שָׁרוּי מִשּׁוּם דְּמֵפִיג טַעַם וְלֹא מְקִלִּינַן בֵּיהּ מִשּׁוּם דִּנְפִישׁ טַעֲמֵיהּ:

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (סעיפים ח-יא) פסק כשיטת החק יעקב שאם הוציאה מן התנור קודם שנאפתה כשיעור שאין חוטין נמשכין ממנה, אפילו החזירה מיד, יש להחמיר ולאוסרה שמא החמיצה ברגע אחד. ואם החזירה לתנור כשהיא שלמה שלא פרסה לראות אם חוטין נמשכין ממנה, יש להתירה אם קרמו פניה קצת כשהוציאה, ויש לסמוך בזה על סברא הראשונה שלא להחזיק איסור מספק לומר שמא היה חוטין נמשכין ממנה. וכן כתב לענין מרדה שהוציאו בה את המצה שחוטין נמשכין ממנה שאין לאוסרה אלא לכתחילה, אבל בדיעבד מותרים המצות שהוציא בה אחר כן.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ז טוּר בְּשֵׁם רַבֵּנוּ תָּם (הו״ד במרדכי סי׳ תקע). ח בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש רבינו) לְדַעַת הָרֹא״ש (ד״ה סי׳ כה) שֶׁהֵבִיא הַטּוּר.

(יט) * **וְהוּא שֶׁלֹּא נִמּוֹחָה, אֲבָל אִם** (ט) (כ) **בִּשְׁלָהּ אֵינוֹ יוֹצֵא בָּהּ:** ה (כא) [ז]**אִם אָפוּ** (כב) **חָמֵץ עִם מַצָּה,** (י) **לֹא נֶאֶסְרָה אֶלָּא אִם כֵּן** (כג) **נָגְעָה בֶּחָמֵץ,** [ח]**וְנוֹטֵל מִמָּקוֹם שֶׁנָּגְעָה** (כד) **כְּדֵי נְטִילַת** (יא) [יא] **מָקוֹם וְהַשְּׁאָר מֻתָּר.** הַגָּהּ: מַצָּה שֶׁנִּתְכַּפְּלָה בַּתַּנּוּר (יב) (כה) וּדְבוּקָה (כו) עַד שֶׁאֵין שׁוֹלֵט שָׁם הָאֵשׁ, (כז) * אוֹסְרִין (יג) אוֹתָהּ (כח) תּוֹךְ הַפֶּסַח, (כט) אֲבָל שְׁאָר מַצּוֹת שֶׁבַּתַּנּוּר (ל) מֻתָּרִים. (לא) וְקֹדֶם

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

דַּק בְּלִי שׁוּם מַשְׁקֶה וְאוֹכְלָם, דְּבִכְהַאי גַּוְנָא פָּסַק לְעֵיל סִימָן קס״ח (ס״י) דִּמְבָרֵךְ הַמּוֹצִיא וּבִרְכַּת הַמָּזוֹן, וְשָׁמַעְתִּי שֶׁכָּךְ הָיָה נוֹהֵג גְּדוֹל הַדּוֹר מַהֲרַ״ח אַבּוּלְעַפְיָא זַ״ל לְעֵת זִקְנָתוֹ. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: ה [יא] **מָקוֹם.** עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת וְשָׁב הַכֹּהֵן סִימָן מ״א שֶׁמַּה שֶׁכָּתַב

בַּאֵר הֵיטֵב

בְּיַיִן אוֹ בְּמַשְׁקִים. וְכָל זֶה אֵין חִלּוּק בֵּין מַה שֶּׁמְּבָרְכִין עָלָיו עַל אֲכִילַת מַצָּה אוֹ לַאֲפִיקוֹמָן, וְעַיֵּן בַּ״ח (ס״ה): (ט) **בִּשְׁלָהּ.** לָאו דַּוְקָא בִּשְׁלָהּ אֶלָּא הוּא הַדִּין בְּשָׁרוּי לְתוֹךְ הָרוֹתְחִין. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ח) דַּאֲפִלּוּ בִּכְלִי שֵׁנִי יֵשׁ לְהַחְמִיר. וְנִרְאֶה דְּהוּא הַדִּין בְּכָבוּשׁ מֵעֵת לְעֵת אַף בְּלֹא נִמּוֹחַ, דְּכָבוּשׁ כִּמְבֻשָּׁל. חֹק יַעֲקֹב (ס״ק יג), וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן תע״ג (סק״כ) מִדִּין מָרוֹר הַכָּבוּשׁ. חֹק יַעֲקֹב (שם): ה (י) **לֹא נֶאֶסְרָה.** דְּרֵיחַ כִּי הַאי שֶׁאֵין בּוֹ שַׁמְנוּנִית כְּלָל לְכֻלֵּי עָלְמָא אֵינוֹ אוֹסֵר. [וּרְאָיָה דְּלַחְמֵי תּוֹדָה דְּד׳ מִינִים הָיוּ חָמֵץ וּמַצָּה וְנֶאֱפוֹת בְּתַנּוּר אֶחָד. רַאֲבִי״ה (סי׳ תקז), וּפְרִי חָדָשׁ הִקְשָׁה עָלָיו, וְעִקָּר שֶׁלַּחְמֵי תּוֹדָה הָיוּ כ׳ עֶשְׂרוֹנִים וּבְתַנּוּר גָּדוֹל לֹא שַׁיְיכָא רֵיחָא. וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סי׳ תמז סק״ד)]. וְעַיֵּן חֹק יַעֲקֹב (ס״ק יד): (יא) **מָקוֹם.** הַיְינוּ כָּעֳבִי רֹחַב אֶצְבַּע. וּמַהַרְשַׁ״ל (סי׳ נז) וּבַ״ח (ס״ח) מַחְמִירִין לֶאֱסֹר כֻּלּוֹ, אָכֵן מִדִּבְרֵי הַטַּ״ז (סק״ה) וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב) נִרְאֶה שֶׁמַּסְכִּימִים לְדַעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ וְכֵן נִרְאֶה עִקָּר. מִכָּל מָקוֹם בְּנַעֲשָׂה תּוֹךְ הַפֶּסַח יֵשׁ לֶאֱסֹר כֻּלָּהּ כְּמוֹ בְּמַצָּה כְּפוּלָה שֶׁבְּסָמוּךְ. חֹק יַעֲקֹב (ס״ק טו): (יב) **וּדְבוּקָה.** אֲבָל בְּאֵינָהּ דְּבוּקָה מַמָּשׁ אֵין לֶאֱסֹר, וּמִכָּל מָקוֹם אִם לֹא קָרְמוּ פָּנֶיהָ דִּלְמַטָּה בִּמְקוֹם הַכֶּפֶל, אָסוּר. אַחֲרוֹנִים: (יג) **אוֹתָהּ.** אֲבָל שְׁאָר מַצּוֹת אֵין לֶאֱסֹר בְּמַצָּה נְפוּחָה אוֹ כְּפוּלָה אַף שֶׁרָדוּ אוֹתָהּ בְּמַרְדֶּה אַחַת, כֵּיוָן שֶׁהוּא עַצְמוֹ חוּמְרָא בְּעָלְמָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל סִימָן תנ״א סָעִיף קָטָן מ׳ עַיֵּן שָׁם:

בֵּאוּר הֲלָכָה

עֵצָה לְמִי שֶׁקָּשֶׁה לוֹ לֶאֱכֹל מַצָּה יְבֵשָׁה, שֶׁיֹּאכַל מַצָּה מְפֹרֶרֶת אַף שֶׁהוּא כְּקֶמַח, וּמְבָרְכִין עַל זֶה הַמּוֹצִיא וַאֲכִילַת מַצָּה וּבִלְבַד שֶׁיֹּאכַל כַּזַּיִת [אַחֲרוֹנִים]:

* **וְהוּא שֶׁלֹּא נִמּוֹחָה. הִנֵּה מִפֵּרוּשׁ רַשִׁ״י** (מא. ד״ה יוצאין) **מַשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ נִתְמַסְמְסָה כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נִמּוֹחָה לְגַמְרֵי יוֹצֵא בָּהּ.** וְעַיֵּן בְּבַ״ח (ס״ה) דְּמַשְׁמַע שֶׁמְּצַדֵּד כֵּן לַהֲלָכָה, וְכֵן מַשְׁמַע בְּבֵאוּר הַגְּרָ״א שֶׁהֶרְאָה מָקוֹר לְדִין זֶה מִמַּה שֶּׁאָמְרוּ (לה.) הִמְחָהוּ וּגְמָעוֹ אִם מַצָּה הִיא אֵין אָדָם יוֹצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ בְּפֶסַח. [וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּוַדַּאי עַל יְדֵי שְׁרִיָּה, דְּאִי עַל יְדֵי בִּשּׁוּל אֲפִלּוּ לֹא נִמְחָה אֵינוֹ יוֹצֵא דְּקַיְימָא לָן כְּרַבִּי יוֹסֵי, אַךְ הַצְּרִיכוּתָא שָׁם בְּחֻלִּין לֹא אָתְיָא כָּל כָּךְ שַׁפִּיר עַיֵּן שָׁם בְּדַף ק״כ (ע״א)] אַלְמָא דְּנִמּוֹחָה קְרִי הֵיכָא דְּרָאוּי לִגְמִיעָה. **אָכֵן מִדִּבְרֵי הָרַב בֵּית יוֹסֵף** (ד״ה ובמצה) **מַשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ לֹא נִמְחָה לְגַמְרֵי גַּם כֵּן אֵינוֹ יוֹצֵא יְדֵי מַצָּה,** וּמַה דְּנָקַט וּגְמָעוֹ, אֶפְשָׁר דְּלִרְבוּתָא דְּחָמֵץ נַקְטֵיהּ דַּאֲפִלּוּ בָּזֶה דְּעַבְדֵיהּ כְּעֵין שְׁתִיָּה גַּם כֵּן חַיָּב, מִשּׁוּם דִּכְתִיב (שמות יב יט) ׳נֶפֶשׁ׳ לְרַבּוֹת הַשּׁוֹתֶה כִּדְאִיתָא שָׁם בִּגְמָרָא, [א]**וְצָרִיךְ עִיּוּן:**

ה * **אוֹסְרִין אוֹתָהּ תּוֹךְ הַפֶּסַח.** עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק כז) שֶׁהִטְעַמְנוּ מְעַט

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

כָּתַב רַבֵּנוּ מָנוֹחַ (פ״ו ה״ו) בִּפְשִׁיטוּת דְּשָׁרִי, דְּבָזֶה לֹא נִתְבַּטֵּל טַעַם מַצָּה. וְדַע עוֹד דְּמַה דִּמְקִלִּינַן בִּשְׁרוּיָה בְּמַיִם, דַּוְקָא כְּשֶׁשּׁוֹרֶה כְּזַיִת שָׁלֵם בְּיַחַד, אֲבָל אִם יַשְׁרֶה פְּרוּסוֹת פְּחוּתוֹת מִכַּזַּיִת, אֵינוֹ יוֹצֵא בָּהֶן יְדֵי חוֹבָתוֹ אִם נִשְׁרוּ כָּל כָּךְ עַד שֶׁנִּתְלַבְּנוּ הַמַּיִם מֵחֲמָתָן שֶׁכְּבָר נִתְבַּטְּלוּ מִתּוֹרַת לֶחֶם עַל יְדֵי זֶה. כֵּן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן קס״ח סָעִיף קָטָן ל׳ וְעַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ס״ג דְּבֵרַרְנוּ שָׁם דְּאִם שׁוֹרֶה אוֹתָן זְמַן מוּעָט וְלֹא נִתְלַבֵּן הַמַּיִם עַל יְדֵי זֶה אֲפִלּוּ הֵם פְּחוּתוֹת מִכַּזַּיִת לֹא אָבַד מֵהֶן שֵׁם לֶחֶם: (יט) **וְהוּא שֶׁלֹּא נִמּוֹחָה.** עַיֵּן בֵּאוּר הֲלָכָה (ד״ה והוא): (כ) **בִּשְׁלָהּ וְכוּ׳.** אֲפִלּוּ (לג) אִם יֵשׁ בְּכָל פְּתִיתָה כַּזַּיִת וְגַם יֵשׁ עֲדַיִן תֹּאַר לֶחֶם עָלֶיהָ, לְפִי שֶׁאַחַר הַבִּשּׁוּל נִתְבַּטֵּל מִמֶּנָּה טַעַם מַצָּה. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּלָאו דַּוְקָא בִּשְׁלָהּ דְּהוּא הַדִּין בְּשָׁרוּי לְתוֹךְ רוֹתְחִין. וַאֲפִלּוּ בִּכְלִי שֵׁנִי יֵשׁ לְהַחְמִיר דְּלֹא לִשְׁרוֹתָהּ אִם לֹא לְצֹרֶךְ, וְכָל זֶה בְּשֶׁהַיָּד (לד) סוֹלֶדֶת בּוֹ. וְדַוְקָא בְּמַיִם אֲבָל בְּמָרָק (לה) יֵשׁ לְהַחְמִיר בְּכָל גַּוְנֵי: ה (כא) **אִם אָפוּ וְכוּ׳.** אֲפִלּוּ (לו) תּוֹךְ הַפֶּסַח: (כב) **חָמֵץ עִם מַצָּה.** בְּתַנּוּר אֶחָד. (לז) אֲפִלּוּ בְּתַנּוּר קָטָן וְסָתוּם דְּמַחְמִירִין לְעֵיל בְּסִימָן תמ״ז סוֹף סָעִיף א׳, בְּכָאן שָׁרִי דְּרֵיחַ פַּת הֶתֵּר בְּפַת אִסּוּר אֵין נֶחְשָׁב לִכְלוּם. וְהִסְכִּימוּ (לח) הָאַחֲרוֹנִים לְהַתִּיר בָּזֶה אֲפִלּוּ הָיוּ נִלּוֹשִׁים בְּשֶׁמֶן אוֹ שֻׁמָּן. וּמִכָּל מָקוֹם אוֹתוֹ מָקוֹם (לט) שֶׁעָמַד הֶחָמֵץ בַּתַּנּוּר צָרִיךְ הֶסֵּק כְּדֵי לְהַכְשִׁירוֹ, אֲבָל שְׁאָרֵי מְקוֹמוֹת בַּתַּנּוּר אֵין צָרִיךְ הֶכְשֵׁר דְּאֵין מוֹלִיךְ וּמִתְפַּשֵּׁט בְּלִיעָתוֹ בְּכֻלּוֹ, בְּכָחוּשׁ בְּלִי רֹטֶב: (כג) **נָגְעָה בֶּחָמֵץ.** הַיְנוּ בַּתַּנּוּר כְּשֶׁהֵם חַמִּין: (כד) **כְּדֵי נְטִילַת מָקוֹם.** הַיְנוּ (מ) כָּעֳבִי רֹחַב אֶצְבַּע אֲגוּדָל בֵּינוֹנִי. וְיֵשׁ (מא) מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁמַּחְמִירִין בְּנַעֲשָׂה תּוֹךְ הַפֶּסַח לֶאֱסֹר כֻּלּוֹ, וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַגְּרָ״א (מב) בְּסָעִיף קָטָן י״ז יֵשׁ לְהָקֵל גַּם בָּזֶה: (כה) **וּדְבוּקָה.** אֲבָל בְּאֵינָהּ דְּבוּקָה (מג) מַמָּשׁ אֵין לֶאֱסֹר. וּמִכָּל מָקוֹם אִם לֹא קָרְמוּ פָּנֶיהָ דִּלְמַטָּה בִּמְקוֹם הַכֶּפֶל, (מד) וַאֲפִלּוּ יֵשׁ לוֹ סָפֵק בָּזֶה, אָסוּר: (כו) **עַד שֶׁאֵין שׁוֹלֵט שָׁם הָאֵשׁ.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּכֵיוָן (מה) שֶׁנִּדְבַּק וְאֵין הָאֵשׁ יָכוֹל לִשְׁלֹט שָׁם בְּכֹחַ לֶאֱפוֹת מִיָּד, חָיְשִׁינַן שֶׁאַדְּהָכִי וְהָכִי נִתְחַמְּצָה: (כז) **אוֹסְרִין אוֹתָהּ.** כֻּלָּהּ, (מו) דְּכֵיוָן שֶׁהֶחָמֵץ מְחֻבָּר בַּמַּצָּה בַּחֲתִיכָה אַחַת חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא נִתְפַּשֵּׁט טַעַם הֶחָמֵץ בְּכָל הַמַּצָּה, וְאַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בַּמַּצָּה שִׁשִּׁים נֶגְדּוֹ אֵין מִתְבַּטֵּל בְּתוֹכָהּ שֶׁחָמֵץ בְּפֶסַח בְּמַשֶּׁהוּ: (כח) **תּוֹךְ הַפֶּסַח.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אִם הָאֲפִיָּה הָיָה תּוֹךְ הַפֶּסַח דְּאָז דִּינוֹ בְּמַשֶּׁהוּ [הַגְּרָ״א]: (כט) **אֲבָל שְׁאָר מַצּוֹת שֶׁבַּתַּנּוּר וְכוּ׳.** אֲפִלּוּ אִם נוֹגְעִים (מז) וְנוֹשְׁכִים בָּזוֹ, דְּאֵין אִסּוּר כָּחוּשׁ יוֹצֵא מֵחֲתִיכָה לַחֲתִיכָה בְּלֹא רֹטֶב, וְרַק צָרִיךְ לִזָּהֵר שֶׁיָּנִיחַ מְעַט מִן הַהֶתֵּר עִם הָאִסּוּר בִּמְקוֹם הַנְּגִיעָה (מח) כְּדֵי נְטִילָה: (ל) **מֻתָּרִים.** אֲפִלּוּ (מט) אִם נָגְעוּ בָּהּ בִּמְקוֹם הַכֶּפֶל. וְאִם הָיְתָה אַחַת מֵהֶן מְשׁוּחָה שֻׁמָּן (נ) אֲפִלּוּ הַהֶתֵּר שָׁמֵן, (נא) אִם נָגַע בִּמְקוֹם הַכֶּפֶל כֻּלּוֹ אָסוּר, דְּאָזִיל הַהֶתֵּר וּמְפַטֵּם לָאִסּוּר וְהָוֵי כְּאִלּוּ הוּא גַּם כֵּן שָׁמֵן וּמִתְפַּשֵּׁט הָאִסּוּר בְּכֻלּוֹ, אֲבָל שֶׁלֹּא בִּמְקוֹם הַכֶּפֶל סַגִּי לָהּ (נב) בִּכְדֵי נְטִילָה. [ב]וְאִם הָיְתָה הַמַּצָּה הַכְּפוּלָה שָׁמֵן, (נג) אוֹסֶרֶת לַחֲבֶרְתָּהּ הַנּוֹגֵעַ בָּהּ בְּכֻלָּהּ: (לא) **וְקֹדֶם פֶּסַח.** הַיְנוּ אֲפִלּוּ (נד) בְּנִמְצָא תּוֹךְ הַפֶּסַח

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(לג) דְּאִי אֵין בָּהֶן כַּזַּיִת הֲלֹא מְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן קס״ח (ס״י) דְּאֵין שֵׁם לֶחֶם עֲלָהּ כְּלָל, וְלָמָּה לְהוּ לְהָרִי״ף (יא:) וְהָרַמְבַּ״ם (פ״ו ה״ו) לוֹמַר הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּטַעַם מַצָּה בָּעִינַן וְלֵיכָּא: (לד) פְּרִי חָדָשׁ וֶהֱבִיאוֹ בְּבִגְדֵי יֶשַׁע: (לה) **וַאֲפִלּוּ בְּצוֹנֵן גָּמוּר מִסְתַּפֵּק הָאֵלִיָּה רַבָּה** (ס״ק יא) **בְּמָרָק** דְּאוּלַי אַף בָּזֶה מִתְבַּטֵּל טַעַם מַצָּה עַיֵּן שָׁם: ה (לו) כֵּן מַשְׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה מצה): (לז) אַחֲרוֹנִים: (לח) חֹק יַעֲקֹב (ס״ק יד) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יב) וְחֶמֶד מֹשֶׁה (ס״ד) וְהַגְּרַ״ז (סי׳ תמז ס״ט), וְאַף שֶׁבִּפְרִי מְגָדִים (א״א סק״ט) כָּתַב דִּבְמָגֵן אַבְרָהָם מַשְׁמַע דְּמַחְמִיר בָּזֶה, יֵשׁ לְהָקֵל: (לט) חֹק יַעֲקֹב (ס״ק יד) וּשְׁאָר אַחֲרוֹנִים: (מ) אַחֲרוֹנִים: (מא) חֹק יַעֲקֹב (ס״ק טו) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יג) וְחֶמֶד מֹשֶׁה (ס״ד): (מב) לְעִנְיַן מַצָּה כְּפוּלָה וְכֵן מִפְּרִי חָדָשׁ וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ח) וְהַגְּרַ״ז (ס״ק טז) מַשְׁמַע לְהָקֵל: (מג) **הַיְינוּ אֲפִלּוּ הֵם סְמוּכִים כָּל כָּךְ עַד שֶׁכִּמְעַט נִדְבַּק הַכֶּפֶל לַהֲדָדֵי, כֵּיוָן שֶׁאֵין נִדְבָּק מַמָּשׁ** [מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) בְּשֵׁם פּוֹסְקִים]: (מד) שְׁאֵרִית יוֹסֵף (סי׳ מח) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק טז) וְחֹק יוֹסֵף (ס״ק טו), וּבִפְרָט לְפִי מַה שֶּׁהִכְרַעְנוּ לְעֵיל (משנ״ב ס״ק טו) אֲפִלּוּ בְּמַצָּה שֶׁאֵינָהּ כְּפוּלָה לְהַחְמִיר כָּל שֶׁכֵּן בָּזֶה: (מה) תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי׳ קכז): (מו) לְבוּשׁ: (מז) טַ״ז (סק״ד) בְּשֵׁם רַשַׁ״ל (סי׳ נז): (מח) בִּגְדֵי יֶשַׁע, וְתָמַהּ עַל הַפּוֹסְקִים שֶׁהִזְכִּירוּ כְּדֵי קְלִיפָה: (מט) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב) וְהַגְּרַ״ז (סט״ז) וְגַם הָאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק טז) מְצַדֵּד לְהָקֵל כְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם וּדְלֹא כְּרַשַׁ״ל (שם). **וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים** (מש״ז סק״ד) **שֶׁכָּתַב דְּאִם נָגְעוּ שֶׁלֹּא בִּמְקוֹם הַכֶּפֶל, אֲפִלּוּ קְלִיפָה לֹא צָרִיךְ** דְּאֵין בָּלוּעַ יוֹצֵא כְּלָל מֵחֲתִיכָה לַחֲתִיכָה בְּלִי רֹטֶב, **אֲבָל אִם נָגְעוּ בִּמְקוֹם הַכֶּפֶל אוֹ שֶׁנָּשְׁכוּ זוֹ בְּזוֹ (וַאֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בִּמְקוֹם הַכֶּפֶל) אָז צָרִיךְ נְטִילָה וְכַנַּ״ל:** (נ) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב) וּשְׁאָר אַחֲרוֹנִים: (נא) אַף דִּבְמָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן זֶה אֵין מְחַלֵּק בָּזֶה, הָעִקָּר כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּעַצְמוֹ בִּתְחִלָּה בְּסִימָן תמ״ז סָעִיף קָטָן ב׳ עַיֵּן שָׁם, כֵּן הִסְכִּים הַחֶמֶד מֹשֶׁה (ס״ה) וְכֵן הוּא דַּעַת הָאֵלִיָּה רַבָּה שָׁם (סק״ה) וְכֵן הֶעְתִּיק הַגְּרַ״ז (סעיפים יז־יח) וְהַחַיֵּי אָדָם (כלל קכא סי״ב): (נב) בַּאֵר הֵיטֵב (סי׳ תמז סק״ו) וְחַיֵּי אָדָם (שם): (נג) כֵּן מַשְׁמַע מִלְּשׁוֹן הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן תמ״ז סָעִיף קָטָן ב׳ וְכֵן בַּאֵר שָׁם הַמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל וְעַיֵּן בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ הַגְּרַ״ז (סי״ח) וְצָרִיךְ עִיּוּן: (נד) חֹק יַעֲקֹב (ס״ק יח) וְכֵן מוּכָח מֵהַגְּרָ״א:

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (סי״ב) העתיק כפירוש רש״י שכל שלא נימוחה לגמרי יוצא בה ידי חובתו. **ב]** בשו״ע הרב (סי״ח) כתב שאם נגעה המצה בה שלא במקום הכפל, הרי אפילו שתיהן משוחות בשומן אין צריך ליטול במקום מגעה אלא כדי קליפה (עי׳ שער הציון ס״ק מח), שטעם הבלוע אינו יוצא מחתיכה לחתיכה בלי רוטב אפילו שתיהן שמינות, אלא אם כן האיסור עצמו שמן [ועיין בשעה״צ ס״ק נג שהקשה עליו].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah